

Права та обов'язки учасників акредитаційного процесу

Назаров Іван

План

1. Правові засади акредитації освітніх програм
2. Перелік учасників акредитаційного процесу
3. Національне агентство та його інституції
4. Заклади вищої освіти (наукові установи) та їх представники
5. Інші зацікавлені сторони акредитаційного процесу

Правові засади акредитації освітніх програм

Сайт Національного агентства

<https://naqa.gov.ua/%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%b5%d0%b4%d0%b8%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f/>

Основні документи

1. Закони України «Про вищу освіту», «Про освіту».
2. Міжнародні акти, наприклад, Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) (Розділ 1 п. 6 Положення про акредитацію: критерії оцінювання якості освітньої програми застосовуються з урахуванням стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.)

3. Статут Національного агентства;
4. Положення «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка добувачів вищої освіти», затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України 11 липня 2019 року № 977 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 08 серпня 2019 р. за № 880/33851;
5. Стратегія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти до 2022 р.
6. Порядок оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку сертифікатів про акредитацію освітньої програми;
7. Методичні рекомендації для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми;
8. Порадник щодо заповнення відомостей самооцінювання освітньої програми (для ЗВО);
9. Глосарій;
10. Форма відомостей про самооцінювання освітньої програми;
11. Листи-роз'яснення Національного агентства та інше.

Перелік учасників акредитаційного процесу

Усіх учасників акредитації освітніх програм можна класифікувати на три категорії:

- 1) Національне агентство та його органи (Галузеві експертні ради, експертні групи, експерти, Секретаріат Національного агентства та його працівники);
- 2) заклади вищої освіти (наукові установи), що здійснюють освітню діяльність у галузі вищої освіти та його представники (керівник ЗВО (наукової установи), гарант освітньої програми);
- 3) інші зацікавлені сторони (органи студентського самоврядування, студенти та їх батьки, роботодавці та інші).

Національне агентство

Права:

- Формує вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, розробляє положення про акредитацію освітніх програм, проводить акредитацію освітніх програм, аналізує якість освітньої діяльності закладів вищої освіти, формує критерії оцінки якості освітньої діяльності, у тому числі наукових здобутків, закладів вищої освіти України (ст. 18 ЗУ Про вищу освіту, Розділ 1 п. 2 Положення Про акредитацію, Додаток до Положення)
- Призначає склад експертної групи, яка проводить акредитаційну експертизу (Розділ 2 п.6)
- Отримує від експертної групи звіт (Розділ 2 п. 15), від ГЕР - експертний висновок та у разі незгоди з пропозицією, що міститься в експертному висновку, ухвалює рішення про призначення повторної акредитаційної експертизи (Розділ 3 п.2).
- Приймає рішення про акредитацію освітньої програми (Розділ 3 п.3), про умовну (відкладену) акредитацію, про відмову в акредитації (Розділ 3 п.4);

Національне агентство

Обов'язки:

- До 1 вересня кожного року скласти графік прийняття заяв про акредитацію і відкрити доступ до електронного кабінету, через який заклад вищої освіти подаватиме відповідні матеріали для акредитації (Розділ 2 п. 2).
- На офіційному вебсайті публікувати наказ про затвердження складу експертної групи для проведення акредитаційної експертизи, рішення про акредитацію або відмову в акредитації освітньої програми, експертний висновок відповідної ГЕР, звіт експертної групи (Розділ 3 п.8).
- Здійснювати навчання своїх експертів (Розділ 4 п.1), проводити регулярні тренінги, інструктажі та навчання для експертів з метою підвищення їхньої кваліфікації у сфері забезпечення якості вищої освіти (Розділ 4 п.10).
- Визнавати результати акредитації освітніх програм іноземними акредитаційними агентствами чи агентствами забезпечення якості вищої освіти, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України (Розділ 5)
- Оплачувати послуги експертів, членів ГЕР та інших суб'єктів в межах акредитаційних процедур (Розділ 6)

Секретаріат Національного агентства

Права:

- Працівники Секретаріату мають право брати участь під час акредитаційної експертизи в якості спостерігача;

Обов'язки:

- Секретаріат Національного агентства забезпечує формування акредитаційної справи (Розділ 2 п. 5)

- Супроводження акредитаційної експертизи і підготовку методичних рекомендацій для експертів перед їхнім виїздом до закладу вищої освіти (Розділ 2 п.6).

Галузеві експертні ради

Права:

- Мають право на організаційну, інформаційну, аналітичну та технічну підтримку діяльності від секретаріату Національного агентства (п. 3 Положення Про галузеві експертні ради)

Обов'язки:

- Доповідач в ГЕР на основі матеріалів акредитаційної справи впродовж трьох робочих днів забезпечує підготовку проекту експертного висновку ГЕР, який має містити обґрунтовану пропозицію щодо прийняття Національним агентством рішення (Розділ 2 п.18).

- Готують експертний висновок щодо можливості акредитації освітньої програми і подають його на розгляд Національному агентству (п. 4 Положення Про галузеві експертні ради)

Експерти Національного агентства

Права:

- під час попереднього вивчення матеріалів акредитаційної справи кожний член експертної групи має право отримувати додаткову інформацію від закладу вищої освіти на свій запит (Розділ 2, п.10);
- на час проведення виїзду до закладу вищої освіти члени експертної групи звільняються від виконання обов'язків за місцем роботи або навчання (Розділ 2 п.12).
- мають право підписати звіт експертної групи з окремою думкою, яка долучається до звіту і є його невід'ємною частиною (Розділ 2, п.14)
- бути запрошеними на засідання ГЕР та на засідання Національного агентства, під час яких розглядається відповідна акредитаційна справа (Розділ 3 п.7).

Експерти Національного агентства

Права:

- Окрема норма Розділу 4 - п.7: права експерта під час акредитаційної експертизи:
  - а) безперешкодного доступу на територію та до приміщень у дні виїзду до закладу вищої освіти;
  - б) знайомитися з документацією закладу вищої освіти, потрібною для проведення експертизи;
  - в) отримувати інформацію, потрібну для проведення акредитаційної експертизи;
  - г) проводити інтерв'ювання, фокус-групи, опитування учасників освітнього процесу, отримувати від них інформацію стосовно діяльності закладу вищої освіти в інший спосіб.
- - Розділ 4 п. 11 – «Можливості для експерта» що по суті є його правами. Наприклад, вносити пропозиції на розгляд Національного агентства щодо вдосконалення вимог до системи забезпечення якості вищої освіти, освітньої діяльності закладів освіти, Критеріїв, брати участь у засіданнях ГЕР та Національного агентства тощо.

Експерти Національного агентства

Обов'язки:

- Вивчення відомостей про самооцінювання, доданих до них матеріалів, виїхати у складі експертної групи до закладу вищої освіти з метою уточнення фактів, вказаних у відомостях про самооцінювання, скласти звіт про результати акредитаційної експертизи (Розділ 2, п.9).
- Експерти під час здійснення акредитаційної експертизи зобов'язані здійснювати свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно (Розділ 4 п.2).
- Знати нормативну базу у галузі вищої освіти (Розділ 4 п.5), володіти методами зовнішнього оцінювання якості освітніх програм та освітньої діяльності закладу вищої освіти за відповідними програмами (Розділ 4 п.6)

Відповідальність:

експерти, які порушили передбачені цим Положенням вимоги, вилучаються з реєстру експертів за рішенням Національного агентства (Розділ 4 п. 12).

Заклади вищої освіти та їх представники

Права ЗВО (наукової установи):

- У період з 1 червня по 1 серпня кожного року в електронній формі попередньо повідомити Національне агентство про намір акредитувати освітні програми в наступному навчальному році (Розділ 2 п. 2).
- Достроково ініціювати проведення чергової акредитації (Розділ 2 п. 3).
- За обґрунтованою заявою ЗВО, зокрема у разі наявності конфлікту інтересів або обставин, які дають підстави для обґрунтованого припущення про упередженість експерта, останній може бути відкликаний зі складу експертної групи з одночасною заміною на іншого експерта. (Розділ 2 п.8);
- На проведення одночасної акредитації групи освітніх програм у межах однієї спеціальності (Розділ 3 п.6)

Заклади вищої освіти та їх представники

Обов'язки ЗВО:

- Заклад вищої освіти зобов'язаний сприяти проведенню акредитації та діяти добросовісно у відносинах із Національним агентством, його галузевими експертними радами та експертами (Розділ 1 п. 10).
- Заклад вищої освіти, який бажає акредитувати освітню програму, подає до Національного агентства матеріали для акредитації в електронному вигляді, виключний перелік яких надається в Положенні (Розділ 2 п. 4).
- Дотримуватися вимог програми роботи експертної групи (Розділ 2 п.11)
- На офіційному вебсайті ЗВО оприлюднює відомості про самооцінювання освітньої програми, рішення про акредитацію або відмову в акредитації освітньої програми, експертний висновок відповідної ГЕР, звіт експертної групи (Розділ 3 п.8)
- Оплачує послуги акредитаційних процедур (Розділ 6 п.1)

Заклад вищої освіти та його представники

Керівник ЗВО, права:

- Визначає своїм наказом гаранта освітньої програми (за відсутності відповідного наказу гарантом освітньої програми вважається керівник відповідної проектної групи, призначений ЗВО відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності) (Розділ 2 п. 4);
- Має право на узгодження програми виїзної частини акредитації з керівником експертної групи
- Отримати впродовж двох робочих днів звіт експертної групи після його складання в електронному вигляді (Розділ 2 п.15).
- Упродовж трьох робочих днів із дня отримання звіту надати Національному агентству мотивовані зауваження до звіту, які можуть містити, у тому числі, відомості щодо порушення експертною групою процедури проведення акредитації, визначеної цим Положенням (Розділ 2 п.16).
- Бути запрошеним на засідання ГЕР та на засідання Національного агентства, під час яких розглядається відповідна акредитаційна справа (Розділ 3 п.7).

Заклад вищої освіти та його представники

Керівник ЗВО, обов'язки:

- Керівники закладів вищої освіти, працівники або здобувачі вищої освіти яких беруть участь в акредитаційній експертизі, сприяють участі таких працівників або здобувачів вищої освіти в акредитаційній експертизі та інших заходах Національного агентства (Розділ 2, п. 12).

Заклад вищої освіти та його представники

Гарант освітньої програми:

Права:

- Ознайомитися із Наказом про призначення експертної групи Національним агентством (Розділ 2 п. 8)
- Бути запрошеним на засідання ГЕР та на засідання Національного агентства, під час яких розглядається відповідна акредитаційна справа (Розділ 3 п.7).

Обов'язки:

- Готує відомості про самооцінювання освітньої програми (Розділ 2 п. 4);
- Відповідає за реалізацію освітньої програми (Розділ 2 п. 4).

Студенти та органи студентського самоврядування

Права:

- Права здобувачів вищої освіти, які природньо досягаються шляхом дотримання критеріїв оцінювання якості освітньої програми. Наприклад, освітня програма та навчальний план повинні передбачати практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка надасть можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності (Підкритерій 2.5).
- представники органів студентського самоврядування (здобувачів вищої освіти) мають право входити до складу ГЕР (ст. 21 ЗУ Про вищу освіту, Положення про ГЕР), здобувачі вищої освіти – обов'язкові учасники експертних груп (Розділ 2 п.7), складу Національного агентства (ст. 19 ЗУ Про вищу освіту)

Обов'язки:

- Дотримуватися принципів академічної доброчесності (ст. 42 ЗУ Про освіту, ст. 40 ЗУ Про вищу освіту) та інші обов'язки, передбачені ст. 53 ЗУ Про освіту (поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо), ст. 63 ЗУ Про вищу освіту (напр., досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання)

Роботодавці

Права:

- На підставі подання організації (об'єднання) роботодавців, професійної асоціації до роботи експертної групи може бути залучений представник роботодавців (за згодою). (Розділ 2 п. 7);
- У разі участі в акредитаційній експертизі представника роботодавців до звіту долучається його дорадчий висновок (Розділ 2, п.14).
- Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (Підкритерій 1.2)
- Представники роботодавців мають право входити до складу ГЕР (п. 6 Положення Про ГЕР)
- ***Фізичні та юридичні особи можуть подавати до Національного агентства звернення з інформацією, що стосується освітньої програми, яка акредитується. (Розділ 2 п.10)***

Обов'язки:

- Керівники підприємств, установ та організацій зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики на виробництві, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства (ст. 51 ЗУ Про вищу освіту).

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дякую за увагу!